

RADIOGRAFIA UNITĂȚILOR MILITARE DE PE RAZA GARNIZOANEI BAIĂ MARE ÎN PERIOADA 1990-2005

Preot militar Gavril Vasile BĂBAN

*Biserica militară „Sf. Mare Mucenic Gheorghe – Purtătorul de Biruință”,
Baia Mare*

DOI: 10.55535/GMR.2025.3.42

Military life is marked by vocation, dedication, loyalty and professionalism. The Baia Mare Garrison is one of the places where such soldiers and representatives of the entire corps of personnel categories in the Romanian army can still be found and who marked the period of 1990-2005. In the context of the last years, 2020-2025, marked by challenges to peace, especially in the Black Sea Emergent Zone, the need to affirm the principle and reality of training is reaffirmed, the ability to operate with professionalism the entire package of capabilities specific to each military unit for men to restore peace, by arming the entire professional of the personnel we have. This scientific approach presents the military structures in the Baia Mare garrison through a documentary analysis.

Keywords: military units; Baia Mare; readiness; training; military personnel;

CONSIDERAȚII POLITICO-ISTORICE SPECIFICE SECOLULUI XX

La 14 mai 1955, lua ființă un nou bloc politico-militar, organizația Tratatului de la Varșovia, semnatare ale acestui tratat fiind țările aflate sub influența directă a Uniunii Sovietice, ce formau blocul comunist european: Polonia, Ungaria, Cehoslovacia, R.D. Germană, Bulgaria, Albania și România. Această alianță s-a născut ca replică la apariția, în 1949, a alianței militare occidentale NATO și ca răspuns la includerea, în 1955, a R.F. Germania în NATO. „*Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală*” între statele mai sus-amintite, cunoscut în istorie sub denumirea de „*Tratatul de la Varșovia*”, a fost conceput ca un organism de securitate strict defensiv.

Între anii 1962 și 1968, o serie de evenimente internaționale au condus spre desființarea Pactului și spre o „*dizidență*” din ce în ce mai accentuată a României în cadrul acestuia. Dintre acestea, cele mai reprezentative ar fi: 1962 – retragerea formală a Albaniei din cadrul Pactului de la Varșovia, retragerea oficială realizându-se în 1968; coalizarea Chinei, Iugoslaviei, Ungariei și Albaniei în conflictul sino-sovietic în încercarea de insubordonare față de Moscova; riposta românească din 1965, când a fost lansată, practic, „*declarația de independență*” a României, care cerea ferm anularea deciziei de eliminare a Albaniei din tratat, considerând-o ilegală; criza gravă provocată de amplasarea de rachete nucleare sovietice în Cuba (1962), fără știința și consimțământul membrilor alianței, fapt urmat de distanțarea și disculparea în mod oficial a României față de autoritățile americane (Corneliu Mănescu, în calitate de ministru de externe, a întocmit o scrisoare pe care i-a înmănat-o secretarului de stat american, Dean Rusk, în care se exprima punctul de vedere românesc); încercarea de extindere asiatică a Pactului prin intenția URSS de a include în organizație, ca membru cu drepturi depline, Republica Populară Mongolia, în 1963; încercările de respingere a proceselor de integrare militară în cadrul organizației și încălcarea flagrantă a principiilor de bază ale Tratatului, încercările de subordonare a flotelor marinei militare române și bulgare de către Comandamentul Flotei Mării Negre; refuzul României de a permite trecerea trupelor sovietice pe teritoriul românesc sau concentrarea de trupe române pe teritoriul Bulgariei cu ocazia unor aplicații din 1964; propunerile avansate în 1966 de către România privind desovietizarea conducerii Tratatului de la Varșovia; desemnarea de către delegația României a „*Declarației de la Moscova*”, din 9 iunie 1967,

când s-a analizat conflictul arabo-israelian, intrat în istorie cu numele de „Războiul de șase zile”, Ceaușescu opunându-se sovieticilor care condamnau agresiunea israeliană și care promiteau intensificarea sprijinului politic, economic și militar pentru țările arabe.

Evenimentele enumerate mai sus, alături de multe altele, accentuează poziția reformistă a României în cadrul Tratatului, poziție care avea să facă prozești prin apariția faimosului document „*Asupra programului de acțiune a Armatei Populare Cehoslovace*”, cunoscut și sub denumirea de „*Memorandumul Academiei Klement Gotwald*”, ai cărui principali inițiatori au fost rectorul Academiei Militare din Praga și un alt ofițer superior, din aceeași instituție. Memorandumul, care s-a bucurat de o atitudine favorabilă din partea Poloniei, Ungariei și României, a constituit, alături de acțiunile civice inițiate de grupul „*Carta de la Praga 77*”, unul dintre aspectele principale ale evenimentelor din Cehoslovacia, care au determinat intervenția brutală a trupelor Tratatului de la Varșovia în această țară, în august 1968. Invazia trupelor s-a realizat fără convocarea Comitetului Politic Consultativ, fie ea și formală, care să permită consultări cu ceilalți reprezentanți ai alianței.

Edificator în acest sens este faptul că România nu a fost solicitată să participe la intervenția armată și nici informată despre pregătirea ei, liderii Uniunii Sovietice conștientizând, cu destulă acuratețe, poziția românească în raporturile cu Pactul de la Varșovia.

Perioada ce a urmat consumării crizei cehoslovace a marcat începutul procesului elaborării doctrinei naționale, cu un conținut specific, corespunzător situației create și perspectivelor politico-militare din cadrul Pactului de la Varșovia.

Istoricii și gânditorii militari apreciază că o eventuală intervenție în România imediat după aceea din Cehoslovacia ar fi generat, în mod sigur, mari complicații internaționale accentuate de proteste din partea opiniei publice mondiale, fapt ce ar fi dăunat considerabil intereselor și imaginii Uniunii Sovietice în sfera relațiilor internaționale. Pe aceleași coordonate, poate fi luat în considerare și faptul că teritoriul românesc era mult mai mare decât al Cehoslovaciei și că, în România, nu mai staționau trupe sovietice și nu se mai desfășurau aplicații cu trupe ale Tratatului de la Varșovia, agresiunea prin surprindere fiind foarte puțin posibilă. De asemenea, agentura sovietică de informații fusese descoperită încă din anul 1962, iar activitatea ei era supravegheată și contracarată, într-o oarecare măsură, de organele de contraspionaj române.

În actualul stadiu al posibilităților de acces la informațiile deținute de arhivele de la Moscova, este extrem de dificil, dacă nu chiar imposibil, să se evalueze

intenția liderilor de la Kremlin în privința României, pe parcursul derulării crizei Cehoslovaciei, la această problemă fiind date, până în prezent, răspunsuri diferite (Betea, 2009, p. 38).

Făcând referire la poziția geopolitică și geostrategică a României în cadrul Pactului de la Varșovia, armatei române îi era repartizată misiunea de a interzice două direcții strategice: greacă – turcă și nord – italiană. În funcție de aceasta, s-a realizat și amplasarea unităților militare românești, care au fost dislocate cu prioritate în spațiul dintre Carpați și Dunăre, în centrul și în vestul țării.

Evenimentele din vara anului 1968 au furnizat României direcții pentru definirea poziției sale politice și militare în viitor, în relația cu Uniunea Sovietică și cu Pactul de la Varșovia, în ansamblul său. În acord cu aceste cerințe, s-a impus ideea că doctrina militară nu putea și nu trebuia să fie decât o doctrină strict defensivă, strict diferențiată de cea sovietică. În condițiile date, apărarea națională nu se putea realiza decât prin forțe proprii.

Având în vedere evenimentele petrecute în Cehoslovacia, în cadrul unei ședințe a conducerii politico-militare românești care s-a desfășurat la 11 septembrie 1968, au fost adaptate o serie de decizii politice și militare importante, care urmăreau să prevină posibilitatea repetării unei invazii din partea armatelor statelor membre ale Tratatului de la Varșovia. Documentele adoptate stipulau faptul că au fost aprobate propunerile cu privire la unele măsuri pentru îmbunătățirea repartizării și structurii unităților și efectivelor forțelor armate ale R.S. România.

Ca urmare a acestor stări de lucruri arătate anterior, precum și a hotărârilor elaborate de conducerea politică a statului, autoritățile militare române au trecut la edificarea unei doctrine militare de apărare specifice, fără precedent și corespondent în cadrul organizației, și care, coroborat cu conduita adoptată de București în planul politicii sale externe și militare, golea de substanță apartenența de facto a României la structurile militare ale Pactului de la Varșovia, deși statul român nu a solicitat niciodată părăsirea alianței din care făcea parte. În consens cu interesul național, s-a procedat la înfăptuirea unor modificări substanțiale în structura, dotarea, echiparea și instruirea sistemului național de apărare. Treptat, legătura militară a României cu Pactul de la Varșovia s-a diminuat. Cu toate acestea, binomul politic asumat de conducerea de la București față de Uniunea Sovietică și, implicit, față de Tratatul de la Varșovia, respectiv intransigență – compromis, nu a reușit să atenueze vigilența Kremlinului față de o eventuală „defecțiune” a României în cadrul blocului comunist.

O imagine semnificativă pentru climatul de „încredere” ce domnea între București și Moscova este redată de către fostul șef al Statului Major al Forțelor Armate Unite ale Tratatului de la Varșovia în perioada 1976-1989, generalul sovietic Anatoli I. Gribkov, care preciza că: *„Treptat și în secret, a fost revăzută dislocarea trupelor. Diviziile cu gradul cel mai înalt de completare și cu cea mai bună capacitate de luptă au fost dislocate în apropierea frontierei sovietice, către așa numita «Poartă a Focșanilor» și în apropiere de granița cu Bulgaria. Ulterior, a fost întărită direcția ungară – teritoriu controversat al Transilvaniei.”* (Gribkov, 1998).

Evoluția evenimentelor internaționale și, în special, intervenția armată în Cehoslovacia începând din seara zilei de 20 august 1968 a trupelor celor 5 state participante la Tratatul de la Varșovia (URSS, Polonia, R.D. Germană, Ungaria și Bulgaria) au generat proteste vehemente din partea conducerii statului român, dar și reacții pe măsură. Astfel, conducerea Ministerului Forțelor Armate, prin ministrul său, gl. Ion Gheorghe, au hotărât: *„Dacă vom fi atacați, vom riposta.”* (Documentar informativ, nr. 248, 1998, p. 3), hotărâre care a ajuns până la comandanții de unități și trupe.

„La nivelul Armatei a 3-a s-a întocmit un plan de apărare și de intervenție pe principalele direcții dinspre nord și nord-vest, concomitent cu executarea mobilizării rezerviștilor din zilele de 21-24.08.1968, fiind chemate sub arme efective destul de mari ce aproape au dublat capacitatea de luptă a Armatei a 3-a, a marilor unități și unităților din subordine. S-a trecut în mare grabă, în zilele ultimei decade ale lunii august, la constituirea batalioanelor și companiilor de gărzi patriotice, care au primit armament și muniții. La nivelul fiecărui județ, s-au constituit statele majore ale gărzilor patriotice.

Totodată, în zona mai puțin consolidată militar, Câmpia și Podișul Transilvan, în baza Hotărârii Consiliului de Miniștri al R.S. România nr. 1991/13.09.1968, s-a hotărât înființarea, pe data de 01.10.1968, a Diviziei 81 Mecanizată, subordonată Comandamentului Armatei a 3-a, cu punctul de comandă (comandamentul) în garnizoana Dej, având în subordine: Regimentul 221 Mecanizat la Bistrița, Regimentul 223 Mecanizat la Dej, Regimentul 4 Mecanizat la Zalău (a ieșit din subordinea Diviziei 6 Tancuri „Horia, Cloșca și Crișan”), Regimentul 230 Tancuri la Baia Mare, Regimentul 612 Artilerie Antitanc la Baia Mare, Regimentul 313 Artilerie la Șimleu Silvaniei, Batalionul 422 Geniu la Satu Mare, Divizionul 55 Artilerie Antiaeriană la Dej, Batalionul 424 Transmisiuni la Dej, Batalionul 87 Geniu la Dej, Compania 302 Aprovizionare și Transport la Șimleu Silvaniei, Plutonul 283 Protecție Antichimică la Dej, Plutonul 368 Comandă Artilerie Antiaeriană la Dej, Compania 394 Comenduire

și îndrumare a Circulației la Dej, Atelierul 925 Artileristic la Șimleu Silvaniei, Atelierul 345 Reparații Tancuri și Auto la Baia Mare” (Armata a 4-a „Transilvania”, 1999, p. 156).

Prin aceste scurte considerații istorice și politico-militare specifice, corelăm, în tumultul evenimentelor din a doua jumătate a secolului XX, momentul și semnificația înființării la Baia Mare, în toamna anului 1968, concomitent cu alte unități și mari unități din nord-vestul țării, a Divizionului 612 Artilerie Antitanc, a Regimentului 230 Tancuri și Atelierul 345 Reparații Tancuri și Auto la Baia Mare, precum și a celorlalte unități militare din județul Maramureș.

UNITĂȚI MILITARE ÎN MARAMUREȘ¹

Până la Marea Unire din 1918, în Maramureș au luptat în armata austro-ungară peste 10.000 de maramureșeni, înrolați majoritatea în regimentele 85, 5 și 12 infanterie, dislocate în garnizoana Sighet. Aceștia au luptat pe fronturile din Galiția, Serbia, Ucraina și Italia, în marile bătălii de la Lemberg, Doberdo, Manilowa și Piave. În armata austro-ungară, pe parcursul întregii conflagrații, au funcționat în această armată 3 generali (Ioan Boeriu, Gheorghe Domășneanu, Dănilă Papp), 15 colonei și 12 locotenenți-colonei de origine română.

Prin Decizia Ministerială nr. 40 din 26 ianuarie 1919, a luat ființă, în Transilvania, Comandamentul 6 Teritorial Cluj, denumit la război Divizia 20 Infanterie, căreia i s-au subordonat, printre alte unități militare care s-au înființat în acel an, și cele dislocate în județul Maramureș (Bota, mss.):

Regimentul 88 Infanterie Sighet a fost înființat la data de 6 iunie 1919, având la bază Batalionul 3 din Regimentul 81 Infanterie Dej, care a fost dislocat în garnizoana Sighet, având reședința în cazarma situată pe strada Tokoly (azi, str. Dragoș Vodă), cu misiunea de a participa la apărarea noilor frontiere ale statului român. Regimentul a fost mutat în garnizoana Careii Mari, în anul 1921, și desființat la data de 26 octombrie 1938.

Brigada 52 Infanterie Sighetu-Marmației a fost înființată la data de 16 august 1919, în baza Deciziei Ministeriale și a Ordinului Ministrului de Război nr. 2593 din 26 ianuarie 1919, având în componență Regimentul 103 infanterie, dislocat în garnizoana Satu Mare, și Regimentul 104 Infanterie, care se afla, la momentul constituirii Brigăzii, pe câmpul de luptă în zona frontului Tisa. Brigada și-a desfășurat activitatea în garnizoana Sighet până în anul 1923, când efectivele

1 Col. (r.) Ioan Bota, președintele Filialei județene Maramureș a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”.

acesteia au trecut în componența Regimentului 88 Infanterie, cu sediul la Careii Mari.

Regimentul 103/104 Infanterie Sighet a fost înființat în baza Ordinului Marelui Stat Major nr. 5170 din 6 septembrie 1920, unificându-se, începând cu data de 1 octombrie 1920, cu Regimentul 103 Infanterie. Regimentul a avut Statul Major și Batalionul 1 în garnizoana Sighetu Marmăției și Batalionul 2 Infanterie în garnizoana Satu Mare. Regimentul a funcționat în garnizoana Sighet până în iulie 1923, când s-a desființat, efectivele acesteia intrând în organica Regimentului 88 Infanterie din Careii Mari.

Divizionul 5 Tunuri Munte a fost înființat în baza Înaltului Decret nr. 1674 din 12 aprilie 1923 din efectivele și tehnica Divizionului 2 Artilerie Munte, dislocat în localitatea Codlea, jud. Brașov, care au fost transportate la Sighetu-Marmăției, unde acesta s-a constituit, intrând în subordinea Diviziei 2 Vânători de Munte, și a fost dislocat în cazarma Dragoș din localitate. Divizionul era organizat astfel: comandant, ajutor comandant, ofițer cu mobilizarea, adjutant, casier, subofițer cu îmbrăcăminte, Bt. 1 cu secția de observare, legătură și transmisiuni, Bt. 2, Bt. 3 cadre, Bt. Depozit.

În luna octombrie 1934, divizionul a participat, alături de Grupul 5 V.M., la manevrele regale desfășurate în zona Câmpeni din județul Alba. Marșul a fost executat în coloană, după B. 10 V.M., în condiții extrem de vitrege, efectivele și arsenalul au trecut prin apa Crișului Negru prin 5 vaduri, podețe de lemn, reprezentând un adevărat test de rezistență. Pe timpul manevrelor, divizionul a executat misiuni în sprijinul unităților Grupului 5 V.M.

Cea mai importantă manevră la care a participat divizionul a fost cea desfășurată în luna octombrie 1936 în zona Sighet-Vadu Izei-Berbești-Călinești-Budești. Importanța acestei aplicații a constat în faptul că efectivele unității au acționat în vederea rezolvării unor situații tactice în zona de acțiune în caz de nevoie.

Divizionul a părăsit garnizoana Sighet după cedarea părții de nord vest a Transilvaniei și, până la data de 5 septembrie 1940, s-a instalat în garnizoana Aiud.

Grupul 5 Vânători de Munte a fost înființat în anul 1925, dislocat în garnizoana Sighetu- Marmăției, având în organică Batalioanele 9 și 10 V.M., subordonat Brigăzii 2 V.M. din Divizia 2 Munte. În urma reorganizărilor din anul 1937, comandant al Grupului 5 V.M., a fost numit colonelul Leonard Mociulschi, care a asigurat până atunci comanda Batalionului 9 V.M.. În anii 1937-1938, Grupul 5 V.M. a amenajat centrul de schi permanent la Lutoasa, în Munții Maramureșului, la aproximativ 100 km față de Sighet pe Valea Vaserului, unde s-au instruit subunitățile Grupului.

În perioada 15 martie 1939-martie 1940, structurile Brigăzii 2 V.M. se aflau în cadrul „Grupului Maramureș” în dispozitiv de apărare pe sectorul de nord-vest al frontierei, între Vârful Stog-Halmeu. În perioada menționată, vânătorii de munte au depus o muncă asiduă pentru amenajarea pozițiilor de apărare, rezistând rigorilor iernii aspre din 1939/1940, stând de veghe zi și noapte, făcând față provocărilor trupelor horthyste și zădărnici încercările acestora de a infiltra spioni și grupuri de diversiune pe teritoriul României. Ordinul de părăsire a pozițiilor a căzut ca un trăznet. *„Înfrigurare și suspine – consemnează Registrul istoric al B. 8 V.M. –, toată lumea este tristă și plînge la Petrova, lumea ne întrebă cui îi lăsăm. Ofițerii și soldații erau zdrobiți. Un an și jumătate de muncă pentru apărarea acestor fruntarii cade sub ascuțișul unui creion de diplomat străin”*. La 30 august 1940, Brigada 2 V.M. și-a regrupat unitățile în raionul cu centrul la Negrești Oaș și în raionul cu centrul la Șișești (sud Baia Sprie), apoi s-a pus în marș pe jos, pe itinerarul Baia Mare, Mesteacăn, Dej, Gherla, Luduș, Târnăveni, Blaj. La începutul lunii octombrie 1940, Brigada 2 Mixtă Munte a fost redislocată în zona Hunedoara, Petroșani, Orăștie, Deva.

După încheierea celui de-Al Doilea Război Mondial, în județul Maramureș, la Borșa a fost înființat, în ianuarie 1949, Centrul de instrucție al Vânătorilor de Munte în subordinea Batalionului 14 V.M., adus în localitate din garnizoana Târgu Mureș pentru a asigura nevoile de instrucție și administrative ale acestuia. Durata cursurilor pentru ofițeri era cuprinsă între 1 și 2 luni. În perioada mai-septembrie 1949, în centrul de instrucție au fost pregătiți 340 de ofițeri, 23 de subofițeri și 700 de militari. La sfârșitul anului, centrul a fost desființat.

Batalionul 27 Vânători de Munte „Bogdan Vodă”. Consiliul Apărării, în ședința din 09.11.1973, a aprobat raportul cu sinteza Planului îmbunătățirii, compunerii, organizării și înzestrării armatei pe perioada 1976-1980, în care sunt prevăzute a se înființa unele mari unități, printre care și o brigadă de vânători de munte. În urma recunoașterilor executate, a rezultat ca brigada să fie dislocată în Carpații Orientali (Oprîș, 2016, p. 75).

Potrivit ordinului Marelui Stat Major, din 01 ianuarie 1977 a luat ființă Brigada 1 Vânători de Munte, dislocată cu sediul comandamentului în garnizoana Bistrița și subordonată Armatei a 3-a. Pentru început, pe baza aceluiași ordin, a luat ființă Batalionul 27 Vânători de Munte, dislocat în garnizoana Borșa, cu sediul în cazarma ocupată, la data respectivă, de un spital de zonă ce aparținea de Ministerul Sănătății – cazarma fusese transferată de Ministerul Apărării Naționale, în anul 1953. În vara anului 1978, Batalionul 27 Vânători de Munte a primit Drapelul de luptă.

În perioada de început, statul major al batalionului a avut ca preocupare principală perfecționarea pregătirii cadrelor pentru organizarea și conducerea acțiunilor de luptă în teren muntos-împădurit, omogenizarea colectivului și a comandamentului, perfecționarea acestora în domeniul instrucției alpine, pe schiuri, precum și în domeniul instrucției călare, înhămate și samarizate. În perioada 1978-1989, batalionul a reușit să obțină rezultate bune și foarte bune la pregătirea pentru luptă și la celelalte activități.

Etapă următoare, din 1990 și până în anul 2005 când batalionul a fost desființat, a reprezentat expresia acumulărilor și a stabilității cadrelor pe funcții, a maturizării acestora, fapt ce a dus la obținerea altor succese, superioare celor dinaintea anului 1989. În anul 1992, batalionul a primit denumirea onorifică „*BOGDANVODĂ*”, iar la 07 iulie 1997, cu prilejul celei de-a XX-a aniversări de la înființarea unității, conform Decretului Prezidențial nr. 301 din 3 iulie 1997 și Ordinului ministrului Apărării Naționale din 14 iunie 1997, Batalionul 27 Vânători de Munte „*Bogdan Vodă*” a primit noul Drapel de luptă, din mâna primului său întemeietor, generalului de corp de armată (fost maior, în 1997) Dumitru Cioflină, ca semn al recunoașterii meritelor oamenilor acestui colectiv în ridicarea capacității combative a unității.

Compania 9 Radiolocație Vișeu de Sus. Subunitatea este subordonată Statului Major al Aviației și este destinată pentru supravegherea aeriană a zonei de nord a țării. Misiunea este executată cu mijloacele specifice din locația Vârful lui Dan.

GARNIZOANA BAIJA MARE

Regimentul 7 Grăniceri Baia Mare

După Marea Unire din 1918, una dintre primele măsuri luate de conducerea statului român a fost înființarea unor mari unități și unități de grăniceri care să supravegheze frontiera de nord-vest a României Mari. Prin Înaltul Decret numărul 1559 din 7 mai 1931, s-a înființat, în Baia Mare, Regimentul 7 Grăniceri, cu sectoarele de pază asigurate de către batalioanele de grăniceri Sighet și Oradea, subordonat Comandamentului Brigăzii 4 Grăniceri, care asigura paza pe o frontieră de 452,594 km (cu Polonia 47,700 km, cu Cehoslovacia 195,436 km și cu Ungaria 209,458 km).

Regimentul a avut următoarea structură: comanda regimentului, birou mobilizare, birou pază și informații, serviciul tragere și armătură, serviciul cazarmare, serviciul caserie, serviciul îmbrăcăminte, registratura, compania grăniceri depozit, Batalionul 1 grăniceri Sighet, Batalionul 2 grăniceri Oradea, Batalionul instrucție Baia Mare, Batalionul de instrucție Arad.

Primul comandant al Regimentului a fost lt.-col. Vasile Ionescu, numit în această funcție prin Înaltul Decret nr. 2001 din 12 iunie 1931. În cursul lunii august 1931, conducerea unității a purtat tratative cu primăria orașului Baia Mare pentru amenajarea unei clădiri în care să fie cazați militarii companiei depozit, precum și a unui local destinat instalării birourilor. Reședința regimentului s-a instalat în clădirea din str. Episcopul Pavel nr. 10 (în prezent, Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Maramureș). Efectivele Regimentului au fost în număr de 1.900 de militari.

Unitățile Regimentului au fost angrenate, în paralel cu misiunile de pază, și în rezolvarea unor probleme în interiorul țării. În acest sens, în luna februarie 1932, conform Ordinului secret nr. 361 din 20 ianuarie 1932 al Corpului Grănicerilor, acestea au participat la menținerea ordinii publice în garnizoanele Baia Mare și Arad, precum și în sectoarele de frontieră din subordine.

La data de 10 mai 1933, regimentul a primit, în cadrul unei solemnități desfășurate la București, în prezența regelui Carol al II-lea, a voievodului Mihai și a reginei mamă Elena, Drapelul de luptă.

Între anii 1935 și 1937, la comanda regimentului a fost numit col. Gheorghe Petrescu, căruia, în semn de apreciere pentru întreaga sa activitate, la inițiativa unui grup de ofițeri în rezervă, la 01.06.2006, i s-a acordat titlul de „*Cetățean de onoare*” al municipiului Baia Mare, iar pe frontispiciul casei în care a locuit, în Piața Libertății, pe fațada Restaurantului Corvin (fost Igniș), a fost dezvelită o placă comemorativă. La 1 ianuarie 1938, col. Gheorghe Petrescu a fost numit prefect al județului Sălaj, iar la comanda regimentului a fost numit col. Alexandru Dăscălescu.

În data de 26 octombrie 1938, Corpul Grănicerilor a fost organizat pe Grupuri de pază, cu această dată înființându-se Grupul 7 Grăniceri Pază, care a rămas în garnizoana Baia Mare, cu următoarea structură: – comandamentul grupului – Batalionul 1 Grăniceri Pază cu subunitățile dislocate astfel: – Cp. 1 Grăniceri Pază – Vișeu-Cp. 2 Grăniceri Pază – Sighet-Cp. 3 Grăniceri Pază – Bixad-Cp. 4 Grăniceri Pază – Halmeu.

În anul 1939, grupurile de pază au trecut în subordinea Ministerului Apărării Naționale, Brigada 2 Pază a avut sediul la Arad și a avut în componență Grupul 4 Grăniceri Deva și Grupul 7 Grăniceri Baia Mare.

La data de 27 iunie 1940, a fost emis Înaltul Decret Regal nr. 2135 prin care regele Carol al II-lea a dispus mobilizarea întregii armate. Grupul 7 Grăniceri Baia Mare a fost dislocat, prin ordin, în garnizoana Cluj-Napoca și a părăsit garnizoana Baia Mare în septembrie 1940, când, odată cu Dictatul de la Viena, a fost stabilită retragerea din zona ocupată a tuturor unităților de frontieră în alte garnizoane. În conformitate

cu Înaltul Decret Regal nr. 3798 din 12 noiembrie 1940, s-a dispus demobilizarea întregii armate din zona ocupată și, cu începere din data de 15 noiembrie 1940, ora 24.00, Corpul Grănicerilor a trecut la situația de pace.

Trupele de grăniceri au revenit în Maramureș la 1 ianuarie 1946, când, în conformitate cu Ordinul nr. 3330/1945 al Comandantului Trupelor de Grăniceri, a fost înființat Regimentul 7 Grăniceri Pază, în prima fază ca un nucleu al Regimentului 10 Grăniceri Oradea, ulterior, începând cu data de 1 iunie 1946, Regimentul 7 Grăniceri s-a stabilit efectiv în garnizoana Baia Mare și, la data de 14 august 1946, a primit Drapelul de Luptă de la comandantul Regimentului 10 Grăniceri Oradea.

În perioada 1949-1960, regimentul a fost resubordonat unor mari unități de grăniceri, companiile de pază fiind dislocate la Vișeu de Sus, Poienile de sub Munte, Sighet și Livada. În anul 1960, prin Decretul nr. 68 din 20 februarie, trupele de grăniceri au fost resubordonate Ministerului Apărării Naționale. În anul 1969, o comisie a Comandamentului Grănicerilor a efectuat o recunoaștere în sectorul muntos cuprins între Vf. Stănișorul și Valea Vișeuului, întocmind o documentare și după aprobarea căreia au fost mutate mai în adâncime 8 localuri de pichete și companii (Stănișorul, Comanul, Stevioara, Suligul, Stogul, Capul Groși și Polonica), în ideea de a fi scoase de sub supravegherea grănicerilor sovietici. În noile locuri s-au construit localuri noi, majoritatea pe valea râului Vaser, până în anul 1975. După desființarea Regimentului 7 Grăniceri, Batalionul Grăniceri Pază Sighet a trecut în subordinea Brigăzii 5 Grăniceri Oradea.

Centrul Militar Județean Maramureș

După anul 1918, în municipiul Sighetu Marmăției a funcționat Cercul Militar Județean. După retragerea administrației române din partea de nord-vest a Transilvaniei, această structură s-a desființat. Odată cu reorganizarea țării pe regiuni, după anul 1950, a luat ființă Comisariatul Regional Maramureș, având în subordine comisariatele raionale Baia Mare, Vișeu, Lăpuș, Satu Mare, Carei și Cehu Silvaniei, cu sediul în municipiul Baia Mare, strada Turnului, nr. 1, în localul în care a funcționat și fostul comisariat zonal.

În data de 17 februarie 1968, în baza Legii nr. 2 din 16 februarie 1968, s-a înființat Centrul Militar Județean Maramureș, subordonat primului adjunct al Ministrului Forțelor Armate și șef al Marelui Stat Major, având în componere 8 birouri și un efectiv total de 68 de persoane.

La 15 ianuarie 1990, conform Ordinului Ministrului Apărării Naționale nr. M.C.3/1990, s-a înființat Comandamentul Militar Județean Maramureș luând în subordine, Statul Major al Apărării Civile Maramureș, Statul Major al Gărzilor

Patriotice Maramureș și Biroul 2 Informații. Unitatea a funcționat în această structură până în data de 1 iulie 1994, când, ca urmare a redimensionării structurilor armatei, revine la denumirea de Centrul Militar Județean Maramureș, subordonat Centrului Militar Teritorial Cluj-Napoca, ulterior suferind transformări și resubordonări până în anul 2007, când a fost subordonat Centrului Militar Zonal Cluj.

Între timp, alături de Comandamentul Militar Regional, funcționa la Baia Mare și un comisariat militar sovietic, iar din noiembrie 1955, și procuratura militară regională, care își aveau sediul administrativ în apropierea cartierului Stalin, unitățile sovietice retrăgându-se din Maramureș abia în anul 1958.

Inspectoratul de Protecție Civilă Județean

În perioada 1952-1978, protecția civilă în județul Maramureș a funcționat sub forma Statului Major de Apărare Locală Antiaeriană în subordinea Ministerului de Interne, iar din 1967, în subordinea Ministerului Apărării Naționale în cadrul Centrului Militar Județean până în anul 1978. Între anii 1978-2006, structura și-a desfășurat activitatea organizatorică sub forma Inspectoratului de Protecție Civilă Județean în subordinea Comandamentului Protecției Civile, exceptând perioada 1990-1994, când a funcționat în cadrul Centrului Militar Județean Maramureș. Inspectoratul a avut o activitate eficientă în desfășurarea aplicațiilor interjudețene de comandament cu transmisiuni și ocuparea punctelor de conducere, pe timpul cărora s-au desfășurat exerciții de alarmare publică și exerciții de intervenție. Personalul inspectoratului a intervenit pentru lichidarea urmărilor inundațiilor din 1970, 1993, 1995, 1998, 2000, a alunecărilor de teren din anii 1980 și 1999, a contaminării radioactive cauzată de avarierea centralei nucleare-electrice Cernobîl, din 1986, precum și a urmărilor cauzate de accidentul tehnologic de la S.C. AURUL S.A.

În toamna anului 1968, în urma invadării Cehoslovaciei de către trupele Tratatului de la Varșovia, Consiliul Suprem de Apărare a Țării a hotărât întărirea apărării teritoriului țării prin dotări superioare și prin constituirea de noi unități și mari unități.

La nivelul Armatei a 3-a s-a întocmit un plan de apărare și de intervenție pe principalele direcții dinspre nord și nord-vest, concomitent cu executarea mobilizării rezerviștilor din zilele de 21-24.08.1968, fiind chemate sub arme efective destul de mari care aproape i-au dublat capacitatea de luptă.

În baza Hotărârii Consiliului de Miniștri al României nr. 1991/13.09.1968, s-a înființat, pe data de 01.10.1968, Divizia 81 Mecanizată, subordonată Comandamentului Armatei a 3-a, cu comandamentul în garnizoana Dej, având

în subordine și alte unități din garnizoanele Bistrița, Dej, Zalău, Satu Mare, Șimleu Silvaniei, Baia Mare.

În garnizoana Baia Mare au fost înființate Regimentul 230 Tancuri, Atelierul 345 Reparații Tancuri și Auto și Divizionul 612 Artilerie Antitanc.

Regimentul 230 Tancuri

Începutul a fost deosebit de dificil și solicitant, cu atât mai mult, cu cât se constituiau în aceeași perioadă toate cele trei unități într-o cazarmă situată (astăzi) la intersecția bulevardului București cu bulevardul Republicii. Până la începutul anului 1971, au fost încheiate lucrările la cazarma Regimentului 230 Tancuri (actualul sediu al Jandarmeriei Maramureș). După mutarea regimentului de tancuri în noua cazarmă, regimentul de artilerie rămâne și își continuă activitatea în cazarma veche și în următorii cinci ani. Odată cu terminarea lucrărilor din cazarma tanchiștilor, în anul 1974 încep lucrările la noua cazarmă a artileriștilor, care a fost dată în folosință începând cu data de 12.02.1976. Tot aproximativ în același timp, au fost terminate lucrările cazarmii Secției 345 Reparații Tehnică Militară, care funcționase în cadrul regimentului de tancuri.

La înființare, regimentul era organizat pe două batalioane, iar din 1969 a fost adăugat Batalionul 3 Tancuri. În toamna anului 1970, regimentul s-a mutat în noua cazarmă, terminându-se construirea tancodromului și instalarea poligonului automatizat (Arieșul de Pădure), realizate, în mare măsură, prin munca militarilor din regiment și din celelalte unități din garnizoană. În data de 01.11.1990, Regimentului 230 Tancuri i s-a conferit denumirea onorifică „*Pintea Viteazul*”.

La 1 septembrie 1994, în baza Dispozițiunii S.M.T.U. nr. 1741 din 20.05.1994, comandamentul Regimentului 230 Tancuri se transforma în comandament de mare unitate, cu denumirea Brigada 230 Infanterie Moto „*Pintea Viteazul*”. În perioada 1994-1996, comandamentul brigăzii a subordonat succesiv următoarele unități: Batalionul 230 Tancuri, Batalionul 231 Infanterie Satu Mare, Batalionul 232 Infanterie, Batalionul 233 Infanterie, Divizionul 234 Obuziere, Divizionul 235 Obuziere, Divizionul 236 Tunuri Antitanc, Divizionul 237 Artilerie Antiaeriană, toate la Baia Mare, și subunitățile de brigadă.

În anul 2000, comandamentul brigăzii a subordonat temporar următoarele unități: Batalionul 241 Infanterie Carei, Batalionul 27 Vânători de Munte Borșa și Secția 345 Reparații Tehnică Militară Baia Mare.

În baza Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. S 8, referitoare la „*Planul – cadru privind procesul de restructurare și modernizare a Armatei României*”, începând cu data de 30.06.2003, Brigada 230 Infanterie Moto „*Pintea Viteazul*” se desființează.

Secția 345 Repații Tehnică Militară

Unitatea s-a înființat în anul 1968, fiind subordonată Diviziei 81 Mecanizată. La înființare, Secția avea următoarea organizare: comandant, inginer-șef, compartiment plan-producție, compartiment proiectare, compartiment financiar, ateliere de tancuri, auto, artilerie, transmisiuni, mijloace speciale, depozite, grupă evacuare. Secția a fost resubordonată Corpului 7 Armată „General Nicolae Șova” în perioada 1994-2000, iar în perioada 2000-2003, Brigăzii 230 Infanterie Moto „Pintea Viteazul”, până în data de 01 aprilie 2003, când s-a desființat.

Divizionul 612 Artilerie Antitanc

În data de 1 octombrie 1968 s-a înființat Divizionul 612 Artilerie Antitanc, subordonat comandamentului Diviziei 81 Mecanizate, iar în data de 15 decembrie 1968, a primit Drapelul de luptă. În baza Ordinului Ministerului Forțelor Armate nr. M. 20 din 16 aprilie 1969, se înființează Regimentul 612 Artilerie Antitanc, organizat inițial pe două divizioane, iar ulterior pe trei divizioane și cu sarcini de a înființa încă un regiment la mobilizare.

În data de 12 februarie 1976, regimentul se mută în noua cazarmă din Bulevardul Unirii, unde este dislocată și astăzi. În anul 1979, regimentul trece în subordinea comandamentului Armatei a 3- a (ulterior Armata a 4- a), iar din 19 octombrie 1990, i se atribuie denumirea onorifică de „Maramureș”.

În baza Ordinului General nr. 3 din 24 ianuarie 1994 al ministrului Apărării Naționale, începând cu data de 1 martie 1994, regimentul iese din subordinea comandamentului Armatei a 4-a „Transilvania” și se subordonează comandamentului Corpului 7 Armată „General Nicolae Șova”, urmând ca, la 1 septembrie 1994, să ia ființă Brigada 612 Artilerie Antitanc, prin transformarea Regimentului 612 Artilerie Antitanc.

Prin Decretul prezidențial nr. 111 din 27 mai 1996, începând cu data de 1 septembrie 1996, Brigăzii 612 Artilerie Antitanc i s-a acordat noul Drapel de luptă. În data de 25 mai 2000, brigada iese din subordinea Comandamentului Corpului 7 Armată „General Nicolae Șova” și intră în subordinea comandamentului Armatei a 4-a „Transilvania”.

Conform Ordinului nr. M.S. 45 din 23 aprilie 2002, Brigada 612 Artilerie Antitanc se restructurează în Regimentul 612 Artilerie Antitanc și, începând cu data de 1 decembrie 2002, iese din subordinea Corpului 4 Armată Teritorială „Mareșal Constantin Prezan”, intrând în subordinea Brigăzii 69 Artilerie Mixtă Teritorială.

La data de 1 mai 2005, Regimentul 612 Artilerie Antitanc se transformă în Divizionul 612 Artilerie Antitanc și rămâne în aceeași subordonare, iar de la data

1 aprilie 2006, se schimbă denumirea Divizionului 612 Artilerie Antitanc în Batalionul 612 Artilerie Antitanc. În anul 2007, prin Ordinul ministrului Apărării Naționale, Batalionului 612 Artilerie Antitanc i se atribuie denumirea onorifică „Maramureș”.

La 1 august 2008, Brigada 69 Artilerie Mixtă „Silvania” se transformă în Regimentul 69 Artilerie Mixtă „Silvania”, iar Batalionul 612 Artilerie Antitanc „Maramureș” se încadrează în alt stat de organizare și rămâne în subordinea acestuia până la 01.11.2021, când se resubordonează Brigăzii 81 Mecanizate „General Grigore Bălan”.

În conformitate cu Ordinul ministrului Apărării Naționale nr. M-0225 din 23.12.2020, începând cu data de 01.01.2022, Batalionul 612 Artilerie Antitanc „Maramureș” se transformă în Batalionul 813 Infanterie „Maramureș”.

ÎN LOC DE CONCLUZIE

Viziunea militară strategică și tactică, raportată la doctrina militară bazată pe interesele majore naționale, a generat structuri militare performante, precum cele prezentate în acest demers. Nivelul de înzestrare, dar, mai ales, calitatea resursei umane au contribuit definitoriu la realizarea misiunilor specifice. Militarii maramureșeni au demonstrat, de-a lungul timpului, profesionalismul, pregătirea și calitatea profilului moral al ostașului român autentic, rol continuat de militarii activi acum.

BIBLIOGRAFIE:

1. „*Amor patriae nostra lex*”. Revista aniversară editată cu ocazia aniversării a 50 de ani de la înființarea Batalionului 612 Artilerie Antitanc „Maramureș”, Baia Mare, 1 octombrie 2018.
2. Arhiva M.Ap.N., fond A4, dosar 2103.
3. *Armata a 4-a „Transilvania” – Istoria unei jumătăți de veac* (1999), vol. IV, 13 mai 1945 – sept. 1999. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
4. Betea, L. (coord.), Diac, C. (2009). *21 august 1968. Apoteoza lui Ceaușescu*. București: Editura Polirom.
5. Col. (r.) Bota, I., președintele Filialei județene Maramureș a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, *Prezențe ostășești pe meleaguri maramureșene* – mss nepublicat.
6. Documentar informativ, nr. 248/23.07.1998 al UNCMRR.
7. Duțu, Al. (1979). *File de istorie*, nr. 6-7. București: Editura Militară.
8. Gribkov, A.I. (1998). *Sudba Varșavskogo Dogovor. Vospominania, dokumentî, faktî*, Russkaia Kniga. Moscova.
9. *Legea nr. 14 din 28/12/72 privind organizarea apărării naționale a Republicii Socialiste România* (1973). București: Editura politică.

10. Opreș, P. (2016). *Desființarea și reînființarea marilor unități românești de vânători de munte (1961-1976)*, în „*Document. Buletinul Arhivelor Militare Române*”, an XIX, nr. 3 (73)/2016, pp. 67-76, https://www.researchgate.net/publication/340091417_Desfiintarea_si_reinfiintarea_marilor_unitati_romanesti_de_vanatori_de_munte_1961-1976_in_Document_Buletinul_Arhivelor_Militare_Romane_an_XIX_nr_3_732016_p_67-76, accesat la 22 mai 2025.
11. Petrescu, Gh. (2007). *Cer și pământ*. Baia Mare: Editura Universității de Nord.
12. *Registrul de ordine de zi al R. 612 Artilerie Antitanc*, 1979.
13. *Registrul Istoric al Brigăzii 612 Artilerie Antitanc*.
14. *Registrul Istoric al Brigăzii 230 Tancuri*.
15. *Registrul istoric al Regimentului 230 Tancuri*.
16. *Registrul istoric al Regimentului 612 Artilerie Antitanc*.
17. Gl.bg. (r.) Urdoi, F., *Regimentul 230 Tancuri Baia Mare, oameni de oțel* – discurs aniversar cu ocazia zilei tanchistului – 1 august.
18. Mr. Vaida, S.V. (1998). Documentar Tv – „*30 de ani de traiectorii precise*”, Cluj-Napoca.